

Keigo

Teorija - registri

U različitim društvenim kontekstima koristimo drugačije riječi. Primjerice, kada želimo nekoga pozdraviti, ovisno o našem odnosu s osobom koju pozdravljamo možemo upotrijebiti bilo koju od sljedećih fraza.

- "Bok!"
- "Dobar dan!"
- "Hvaljen Isus i Marija!"
- "Oj!"
- ...

Sve te fraze imaju isto značenje i istu funkciju: pozdravljanje osobe. Razlike u odabiru riječi i izraza dolaze iz međusobnog odnosa sugovornika, kao i prigode u kojoj se nalaze. Različiti skupovi riječi koji se koriste ovisno o društvenom kontekstu u kojem se rabe se zovu registri. U registre mogu ući i gramatičke značajke. U hrvatskom je jeziku najočitija značajka to što se osobama koje poštujemo obraćamo u drugom licu množine: Vi, dok se osobama s kojima smo prisni obraćamo u drugom licu jednine. Za razliku od hrvatskog, u japanskom je društvu relativan odnos među ljudima u društvenoj hijerarhiji važniji dio svakodnevnog života, pa je kada pričamo japanski puno bitnije paziti kojim

registrom pričamo. Dva glavna registra japanskog jezika se zovu ぐちため口 i けいご敬語. ため口 se koristi u razgovoru s osobama istog ili nižeg društvenog statusa od govornika te povremeno s osobama s kojima je govornik jako blizak (npr. s roditeljima). U većini ostalih situacija se koristi 敬語.

Vrste 敬語-a

U modernom se japanskom govoru može susresti tri vrste ていねいご敬語-a. Prva od njih je 丁寧語. S njim se već regularno susrećemo jer je to uobičajeni pristojni govor. Koristi se u neformalnim razgovorima sa strancima, kao i na televiziji i u novinama.

Druge dvije vrste 敬語-a su さんけいご尊敬語 i けんじょうご謙讓語. Ta dva oblika zajedno čine najformalniji registar japanskog koji se redovito koristi. Susreće ih se u poslovnoj ili profesionalnoj komunikaciji, primjerice pri obraćanju kupcima u dućanu. S obzirom da ćemo se, ukoliko posjetimo Japan, naći u ulozi kupca, dobro je znati prepoznati i razumijeti 敬語 izraze.

丁寧語

丁寧語 smo već upoznali i redovito ga koristimo. Riječ je o uobičajenim pristojnim oblicima glagola koji se tvore dodavanjem nastavka ます na い-oblik glagola te korištenjem spojnog glagola です.

謙讓語 i 尊敬語

謙讓語 (doslovno "ponizni govor") se koristi za opis radnji koje čini govornik ili neki govornikov suradnik (tj. govornikov 内). 尊敬語 (doslovno "govor iz poštovanja") se koristi za opis radnji koje čini kupac, putnik ili osoba u nekoj sličnoj situaciji (tj. govornikov 外).

謙讓語 oblici glagola se tvore tako da se い-obliku glagola stavi prefiks お te mu se doda する ili いたす.

きのう

昨日、山田さんは富士山を登りました。 *Jučer se Yamada popeo na Fuji.*

さくじつ

昨日、山田は富士山をお登りしました。 *Jučer se Yamada popeo na Fuji.*

尊敬語 oblici glagola se tvore tako da se い-obliku glagola stavi prefiks お te mu se doda になる.

きのう

昨日、山田さんは富士山を登りました。 *Jučer se Yamada popeo na Fuji.*

さくじつ

昨日、山田様は富士山をお登りになりました。 *Jučer se Yamada popeo na Fuji.*

Korištenje pasivnog oblika glagola u aktivnom smislu je također vrsta 尊敬語-a.

昨日、山田様は富士山を登られました。 *Jučer se Yamada popeo na Fuji.*

敬語 glagoli

Dok se većina glagola može prebaciti u viši registar koristeći gore navedena pravila, neki izrazito česti glagoli imaju zasebne 敬語 parnjake.

riječnički oblik	丁寧語	尊敬語	謙讓語	značenje
見る	見ます	ご覧になる	拝見する	vidjeti, gledati
会う	会います	お会いになる	お目に掛かる	susresti, upoznati
ある	あります		ござる	biti
いる	います	いらっしゃる	おる	biti
来る	来ます	おいでになる	伺う、参る	doći
行く	行きます			ići
知る	知ります	ご存じ	存じ上げる	raditi
食べる	食べます	召し上がる		jesti
飲む	飲みます		いただく	piti
もらう	もらいます			primiti
あげる	あげます		差し上げる	dati
くれる	くれます	くださる		dati
する	します	なさる	いたす	raditi
言う	言います	おっしゃる	申し上げる、申す	reći

Prilikom korištenja tih glagola je potrebno paziti da se njih ne provuče kroz gornje algoritme jer bi to stvorilo dupli 敬語. Ukoliko se osobi potkrade dupli 敬語 sugovornik može dobiti dojam kao da mu se govornik ruga.

Vježba

I.

A: すみません、せんべいを探してるんですが…

B: せんべいですか。後ろの棚の右側にあります。

(Aさんはせんべいを取りに行きます)

A: 見つかりました。

B: 200 円です。

(Aさんは200円を出します)

B: はい。

B: ポイントカードを持っていますか。

A: 持って来てません。

B: はい。

(Aさんは店を出ようとします)

B: 毎度あり。

II.

A: すみません、せんべいを探してを探してるんですが。

B: おせんべいですか。後ろの棚の右側に置いてあります。

(Aさんはせんべいを取りに行きます)

A: 見つかりました。

B: 200 円になります。

(Aさんは200円を出します)

B: お預けいたします。

B: ポイントカードをお持ちでしょうか。

A: 持って来てません。

B: かしこまりました。

(Aさんは店を出ようとします)

B: ありがとうございました。またお越しください。